

mere, end vi eksportere, saaledes at vor Varebalance Aar for Aar bliver mindre gunstig, medens de stærkere toldbeskyttede Lande beholde deres Penge og endda eksportere Varer; og derved bestræbe sig for at blive rigere. Her eksporterer man mindre, end man importerer, og derved bliver vor Nationalformue ikke større. Det er meget let i en Skole for Drengene at gøre Rede for, at naar man kan faa for 95 Kr. i Udlandet det, som man skal betale med 100 Kr. i Indlandet, og man saa forskriver det fra Udlandet, saa tjener man 5 Kr. Det kunne de forstaa; det er et Regnestykke med Subtraktion — men det er alligevel ikke Nationaløkonomi. Nationaløkonomi er derimod at købe for de 100 Kr. herhjemme og beholde sine Penge i Stedet for at sende de 95 Kr. ud; det skal nok vise sig at være rigtigt. Imidlertid bliver den højtærede Finansminister og jeg jo ikke enige derom nu, maaske ad Aare, naar man ad praktisk Vej er kommen til Erfaring om, hvorledes Statskassens Indtægter svinde paa de forskellige Omraader. Individerne kunne faa en ofte ret umærkelig Besparelse ved at købe Udlandets Overproduktion, men vort Pengeforraad og Statens Indtægter formindskes. Det skal nok vise sig paa Landbrugsbevillingerne paa Finanslovene og ogsaa paa den øvrige Lovgivning, naar Pengeknapheden bliver endnu større og Ydeevnen til Statskassen bliver mindre.

Maa jeg gøre den højtærede Minister opmærksom paa, at jeg *alene* paa Grund af hans aggressive Udtalelser om vort Landbrugs ublide Vilkaar forleden Dag tog Ordet for at vise, hvilke disse Vilkaar ere, ellers vilde jeg slet ikke have gjort det. Jeg har følt mig opfordret til i den Anledning at nedlægge en ganske vist sagtmødig, men tillige meget bestemt Indsigelse imod Rigtigheden af, at vort Landbrug skulde paa nogen som helst Maade blive forurettet, og har endogsaa vovet mig saa langt, at jeg har paastaaet, at vort Landbrug i en ganske overordentlig Grad er blevet favoriseret gennem vor hele Lovgivning. Jeg har nævnt en Række store Begunstigelser, som udelukkende kom Landbruget til gode, og hvis Værdi maa ansættes til mange Millioner Kroner om Aaret. Naar jeg ved Siden deraf har nævnt en Række mindre Love uden nærmere at gaa ind paa dem, har det kun været for at antyde, at der egentlig ikke er nogen som helst Lejlighed, hvor det er muligt at give særlig Beskyttelse eller Fordele eller Fritagelser for Byrder, som andre Befolknings-

klasser maa paatage sig, uden at den bliver benyttet fra Lovgivningsmagtens Side til Fordel for Landbrugets Udøvere. Men det er ikke rigtigt, hvad den højtærede Minister har ment, at jeg er gaaet til Bunden. Jeg er paa ingen Maade gaaet til Bunden i dette. Det er et meget stort Arbejde at naa Bunden, og jeg har ikke ønsket at fremkomme med nogen som helst Udtalelse, faktiske Tal eller Beregninger, mod hvilke der kunde rejses berettigede Indvendinger. Dertil kommer, at jeg fik Ordet i en sen Eftermiddagstime og ogsaa af den Grund begrænsede mig. Men der er ikke saa lidt tilbage, og der kommer stadig Meddelelser til mig i disse Dage om ny Fænomener paa dette Omraade, saa naar en Gang det Arbejde bliver færdigt, vil den højtærede Finansminister maaske erkende, at jeg ikke skræbete til Bunden og ikke tog alting med, da jeg sidst havde Lejlighed til at tale derom.

Som Bevis for, at jeg ikke gjorde det, skal jeg i Dag nævne to Lovforslag fra Regeringen, som ligge paa Rigsdagens Bord. Det er nemlig saaledes, at der er forskellige Veje, man er gaaet i dette System. Man har forelagt Lovforslag i sin Tid, som gjaldt for den hele Befolkning, og saa ere de af og til paa Rigsdagen blevne forandrede derhen, at forsaavidt der var noget mindre behageligt i dem, skulde de ikke gælde for Landbruget. Senere har man forelagt Lovforslag, som gik ud paa, at Landbruget slet ikke skulde være inde under Loven, fordi man vidste, at hvis man indførte Landbruget som Led i Loven, vilde man ikke have nogen Udsigt til at faa den igennem. Nu kommer man ogsaa med Lovforslag, hvor der paa direkte Maade i selve Loven ydes til Landbrugets Mænd Begunstigelser, som andre mindre misundelsesværdige Medborgere ikke komme i Besiddelse af. Jeg vil først nævne en Lov, den højtærede Minister selv har fremlagt, Arveafgiftsloven. Det er for Resten omtrent det værste Monstrum af en Lov, der nogensinde har ligget paa vor Rigsdags Bord. Man kan ikke læse den igennem uden at blive upasselig. I Udvalget er den bleven læst op nogle Gange, og et Par af os maatte ligefrem søge Lægehjælp efter at have forladt Mødet. Hvis den Lov kom ud i den Form, hvori den højtærede Finansminister har forelagt den, tør jeg holde paa, at ikke hundrede Mennesker i hele Landet vilde kunne forstaa den, hvis de turde indlade sig paa helt at læse den. Imid-